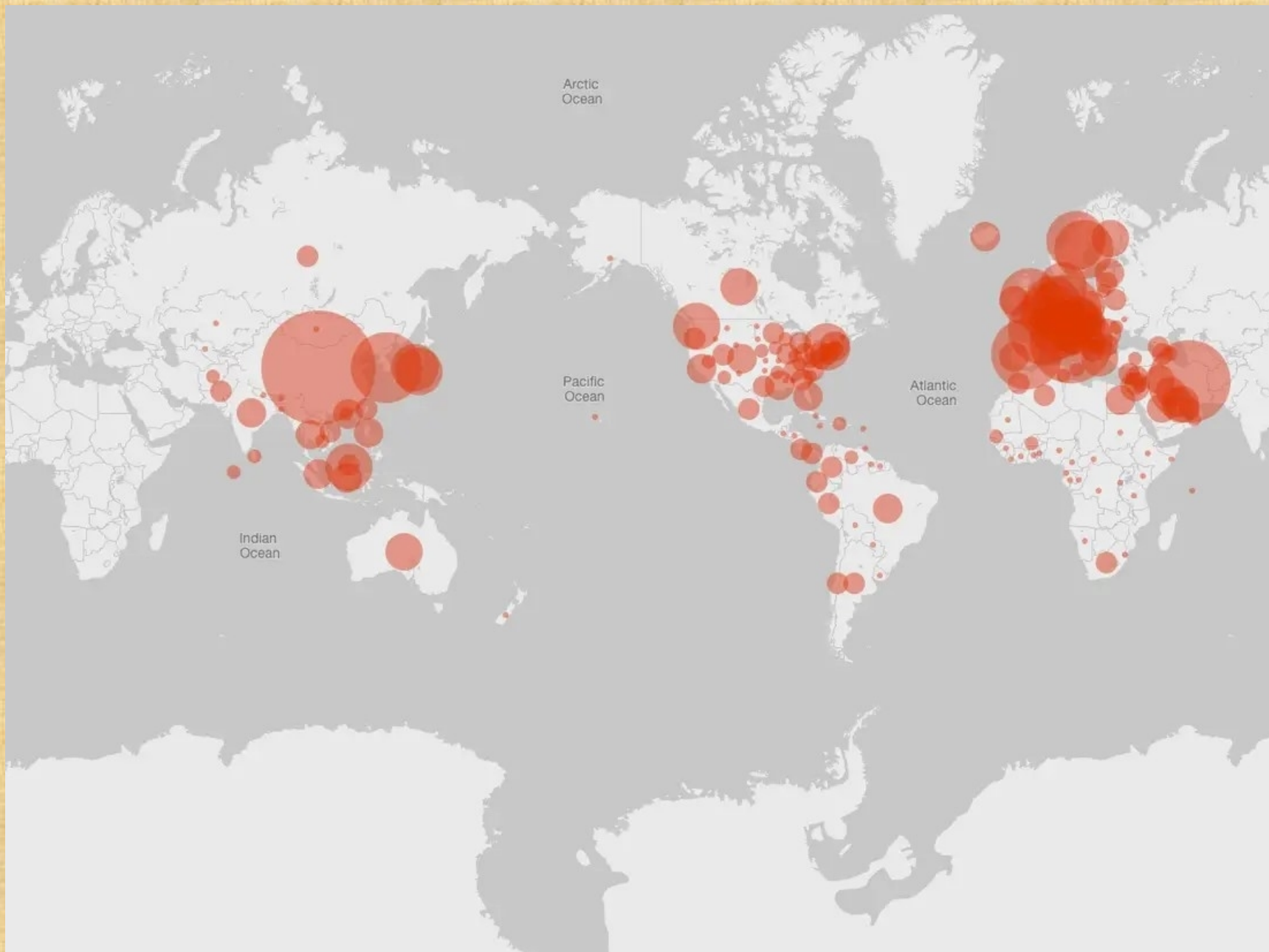

COVID-19

a opatrenia na ochranu verejného zdravia

doc. JUDr. Michal Maslen, PhD.
Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta

OBSAH

- **Pandémia**
- **Podstata ochorenia**
- **Podstata prenosu**
- **Opatrenia Slovenskej republiky a ich význam**
- **Právna úprava**
- **Inštitucionálna ochrana**
- **Právne nástroje**

Pandémia

- **Pojem definuje (vysvetľuje) Svetová Zdravotnícka Organizácia (WHO)**
- **Pandémia je jav, kedy dochádza k celosvetovému šíreniu novej choroby.**
- **Vyskytuje sa, keď sa objaví a šíri nový vírus po celom svete a väčšina ľudí nemá imunitu.**
- **Vírusy, ktoré spôsobili minulé pandémie, obvykle pochádzajú z vírusov živočíšnej povahy.**
- **Spravidla sa vysvetľuje vo vzťahu k chrípke – tú si ale nemožno zamieňať so súčasným ochorením COVID-19**

Prečo hovoríme o pandémii?

- Pandémia sa najčastejšie vymedzuje vo vzťahu k pandemickej chrípke.
- PODSTATA
 - Sezónna chrípka zasahuje najmä starších ľudí
- Pandemické ochorenie zasahuje (t'ážký priebeh) predovšetkým ľudí,
 - s rôznymi zdravotnými problémami
 - ktorí sú polymorbídni – pacienti s viacerými t'ážkými ochoreniami
- NAVYŠE:
 - Pandemické ochorenie nie je viazané iba na ľudí so zdravotnými t'ážkosťami
 - Ale komplikovaný priebeh môže vyvolať aj u relatívne zdravého človeka (napr. fajčiar)

Prečo hovoríme o pandémii?

- celkový počet vážne chorých ľudí sa môže líšiť.
- Dopad alebo závažnosť však majú tendenciu byť vyššie u pandémií
- čiastočne kvôli oveľa väčšiemu počtu ľudí v populácii,
- ktorým chýba predchádzajúca imunita voči novému vírusu.
- Ak je nakazená veľká časť populácie, aj keď je podiel infikovaných, u ktorých sa vyvinie závažné ochorenie, malý, celkový počet závažných prípadov môže byť pomerne veľký.
- **PRÍKLAD:**
- 2000 pacientov na jedno infekčné oddelenie nemocnice môže spôsobiť kolaps

PODSTATA OCHORENIA

- **COVID-19 je infekčné ochorenie spôsobené najnovším objaveným koronavírusom. Tento nový vírus a choroba neboli známe pred začiatkom prepuknutia choroby vo Wu-chane v Číne v decembri 2019.**
- **Najbežnejšie príznaky**
- **horúčka,**
- **únava**
- **suchý kašeľ.**
- **Niektorí pacienti môžu mať**
- **bolesti,**
- **upchatie nosa,**
- **výtok z nosa,**
- **bolest' hrdla alebo hnačku.**

PODSTATA OCHORENIA

- **Príznaky sú zvyčajne mierne a začínajú postupne.**
- **Niektorí ľudia sú nakazení**
- **ale nevyvíjajú sa u nich žiadne príznaky a necítia sa zle**
 - **prenášači**
- **Väčšina ľudí (asi 80%) sa zotaví z choroby bez potreby osobitnej liečby.**
- **Približne 1 zo 6 ľudí, ktorí dostanú COVID-19, je vážne chorá a má ťažkosti s dýchaním.**
- **U starších ľudí a tých, ktorí majú problémy, ako vysoký krvný tlak, srdcové problémy alebo cukrovka, je väčšia pravdepodobnosť, že sa vyvinie ťažký priebeh ochorenia**

PODSTATA PRENOSU

- **Ochorenie sa môže šíriť z človeka na človeka**
- **cez kvapôčky z nosa alebo z úst nakazéného človeka**
- **kvapôčky môžu dopadať na predmety a povrchy okolo človeka**
- **Iné osoby tieto kvapôčky vdýchnu**
- **Iné osoby sa dotknú týchto povrchov a následne sa dotýkajú vlastnej tváre (okolie očí, nosa, úst)**
- **WHO hodnotí prebiehajúci výskum spôsobov šírenia COVID-19 a naďalej zdieľa aktualizované zistenia.**

OPATRENIA NA OCHRANU VEREJNÉHO ZDRAVIA

Právna úprava

- **ÚSTAVA Slovenskej republiky**
- **Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z.** o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu
- **Zákon NRSR č. 42/1994 Z. z.** o civilnej ochrane obyvateľstva
- **Zákon č. 387/2002 Z. z.** o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu
- **Zákon č. 355/2007 Z. z.** o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Právna úprava

- **ÚSTAVA Slovenskej republiky**
- **Čl. 1 (1)**
- „Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.“
- **Čl. 15 (1)**
- „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.“
- **Čl. 40**
- „Každý má právo na ochranu zdravia“

Právna úprava

- **ÚSTAVA Slovenskej republiky**
- **Čl. 51 ods. 2**
- „Podmienky a rozsah obmedzenia základných práv a slobôd a rozsah povinností v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu ustanoví ústavný zákon. “
- **Ide o krízové stavy, v ktorých sa môže zasahovať do základných práv a slobôd.**
- **Javí sa preto ako vhodnejšie zvolit' miesto tzv. „obyčajného“ zákona NR SR úpravu osobitného ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.**

Právna úprava

- **Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z.**
- **Čl. 1 (1)**
- **„Slovenská republika vykonáva štátnu moc s cieľom zachovať mier a bezpečnosť štátu, najmä brániť svoju zvrchovanosť, územnú celistvosť, nedotknuteľnosť hraníc a demokratický poriadok, **chrániť život a zdravie osôb**,“**
- **Čl. 1 (2)**
- **„Základnou úlohou verejnej moci v čase, výnimočného stavu a núdzového stavu je vykonávať **všetky potrebné opatrenia** na obranu štátu a zachovanie jeho bezpečnosti, **na ochranu života a zdravia osôb**, ... , na dodržiavanie základných práv a slobôd, na odvrátenie ohrozenia alebo na obnovu narušeného hospodárstva, najmä riadneho fungovania zásobovania, dopravy a verejných služieb v obciach a na riadne fungovanie ústavných orgánov.“**

Krízová situácia a bezpečnosť

- Krízová situácia
- **Čl. 1 (4)** úst. zákona č. 227/2002 Z. z. - **obdobie, počas ktorého je bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu a ústavné orgány môžu po splnení podmienok ustanovených v tomto ústavnom zákone na jej riešenie vyhlásiť výnimočný stav, alebo núdzový stav.**
- Bezpečnosť
- **Čl. 1 (3)** úst. zákona č. 227/2002 Z. z. - **stav, v ktorom je zachovávaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu, základné práva a slobody a v ktorom sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie.**

Riadenie štátu v krízových situáciách

- 1) v čase vojny a vojnového stavu
- 2) mimo času vojny a vojnového stavu (COVID-19)
- Čl. 1 ods. 9 úst. zákona č. 227/2002 Z. z.
- „Riadenie štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu ustanoví osobitný zákon.“
 - **Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z.** o civilnej ochrane obyvateľstva
 - **Zákon č. 387/2002 Z. z.** o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu

Riadenie štátu v krízových situáciách

- **KRÍZOVOU SITUÁCIOU**
- **VŠAK MÔŽE BYŤ AJ SITUÁCIA,**
- **KTORÁ VYVOLÁ VYHLÁSENIE NÚDZOVÉHO A VYNÍMOČNÉHO STAVU PODĽA**
- úst. zákona č. 227/2002 Z. z.

Núdzový stav

- Podmienky podľa úst. zákona č. 227/2002 Z. z.
- došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb,
- a to aj v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie,
- ohrozeniu životného prostredia alebo k ohrozeniu značných majetkových hodnôt v dôsledku živeľnej pohromy, katastrofy, priemyselnej, dopravnej alebo inej prevádzkovej havárie;
- **NÚDZOVÝ STAV MOŽNO VYHLÁSIŤ LEN NA POSTIHNUTOM ALEBO NA BEZPROSTREDNE OHROZENOM ÚZEMÍ.**

Výnimočný stav

- **VÝNIMOČNÝ STAV MÔŽE NA NÁVRH VLÁDY VYHLÁSIŤ PREZIDENT**
- len za podmienky,
- že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde,
- **k rozsiahlym pouličným nepokojom spojeným** s útokmi na orgány verejnej moci, drancovaním obchodov a skladov alebo s inými hromadnými útokmi na majetok alebo dôjde k inému hromadnému násilnému protiprávnemu konaniu,
- **ktoré svojím rozsahom alebo následkami podstatne ohrozuje alebo narušuje verejný poriadok a bezpečnosť štátu**, ak ho nemožno odvrátiť činnosťou orgánov verejnej moci a ak je znemožnené účinné použitie zákonných prostriedkov;
- **VÝNIMOČNÝ STAV MOŽNO VYHLÁSIŤ LEN NA POSTIHNUTOM ALEBO NA BEZPROSTREDNE OHROZENOM ÚZEMÍ.**

Krízová situácia (zákon č. 42/1994 Z. z.)

- **MIMORIADNA SITUÁCIA**
- **OBDOBIE ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok,**
- **ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona;**
- **počas nej sa vykonávajú opatrenia**
 - **na záchranu života,**
 - **zdravia alebo**
 - **majetku,**

 - **na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.**

Krízová situácia (zákon č. 42/1994 Z. z.)

- **MIMORIADNA UDALOSŤ**
- Okrem iného je ňou ohrozenie verejného zdravia II. Stupňa
- **Treba aplikovať § 48 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.**
 - Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa nastáva, ak je potrebné prijať opatrenia podľa osobitného predpisu pri
 - výskyte prenosného ochorenia, podozrení na prenosné ochorenie alebo podozrení na úmrtie na prenosné ochorenie nad predpokladanú úroveň,
- **OSOBITNÝ PREDPIS**
 - Je vo vzťahu k zákonu č. 355/2007 Z. z. zákon č. 42/1994 Z. z.
 - Pri mimoriadnej udalosti treba aplikovať nástroje civilnej ochrany

Krízová situácia (zákon č. 42/1994 Z. z.)

- **NÁSTROJE CIVILNEJ OCHRANY**
- **§ 2 zák. č. 42/1994 Z. z.**
 - **system úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku,**
 - **spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.**
 - **poslanie civilnej ochrany**
 - **chrániť život, zdravie a majetok**
 - **a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie.**

Krízová situácia (zákon č. 42/1994 Z. z.)

- **NÁSTROJE CIVILNEJ OCHRANY**
- organizovanie, riadenie a vykonávanie záchranných prác, ktoré spočívajú hlavne v záchrane osôb, poskytnutí predlekárskej a lekárskej pomoci, vyslobodzovaní osôb a v odsune ranených,
- **organizovanie a zabezpečovanie hlásnej a informačnej služby,**
- poskytovanie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania,
- **zabezpečovanie a vykonávanie ukrytia a evakuácie,**
- vykonávanie protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení,
- **organizovanie, riadenie a vykonávanie prípravy na civilnú ochranu,**
- posudzovanie umiestňovania stavieb a využívania územia a dodržovania záujmov civilnej ochrany na teritóriu pri územnom a stavebnom konaní a technických parametrov zariadení civilnej ochrany,
- **zabezpečovanie a vykonávanie edičnej, vedeckovýskumnej a vývojovej činnosti v civilnej ochrane.**

Krízová situácia (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **KRÍZOVÁ SITUÁCIA**
- mimo času vojny a vojnového stavu
- obdobie, počas ktorého je bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu a ústavné orgány môžu
- po splnení podmienok ustanovených v ústavnom zákone alebo osobitnom zákone
- na jej riešenie vyhlásiť výnimočný stav, núdzový stav alebo mimoriadnu situáciu,
- **OSOBITNÝM ZÁKONOM**
 - Úst. zákon č. 227/2002 Z. z.
 - Zákon č. 42/1994 Z. z.

Krízové riadenie (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **KRÍZOVÉ RIADENIE**
- **mimo času vojny a vojnového stavu**
- **súhrn riadiacich činností orgánov krízového riadenia,**
- **ktoré sú zamerané na**
 - **analýzu a vyhodnotenie bezpečnostných rizík a ohrození,**
 - **plánovanie,**
 - **prijímanie preventívnych opatrení,**
 - **organizovanie,**
 - **realizáciu a**
 - **kontrolu činností vykonávaných**
 - **pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení,**

Krízový štáb (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- VÝKONNÝ ORGÁN KRÍZOVÉHO RIADENIA,
- KTORÉHO ÚLOHOU
- JE ANALYZOVAŤ RIZIKÁ KRÍZOVEJ SITUÁCIE,
- NAVRHOVAŤ OPATRENIA NA JEJ RIEŠENIE A
- KOORDINOVAŤ ČINNOSŤ ZLOŽIEK
- V JEHO PÔSOBNOSTI
- V OBDOBÍ KRÍZOVEJ SITUÁCIE,

Krízové riadenie (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **ZÁKLADNÝ BEZPEČNOSTNÝ ZÁUJEM ŠTÁTU**
- najmä zachovanie mieru a bezpečnosti štátu,
- zabezpečenie demokratického poriadku,
- **OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA OSÔB,**
- ochrana majetku vrátane objektov, v ktorých orgány verejnej moci vykonávajú svoju činnosť,
- ochrana riadneho fungovania hospodárstva a orgánov verejnej moci
- ochrana životného prostredia,

Orgány krízového riadenia (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **a) vláda Slovenskej republiky, Bezpečnostná rada Slovenskej republiky,**
- **b) ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy,**
- **c) Národná banka Slovenska,**
- **d) bezpečnostná rada kraja,**
- **e) obvodný úrad,**
- **f) bezpečnostná rada okresu,**
- **g) obec.**

Vláda SR (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **prijíma opatrenia na predchádzanie krízovým situáciám a na ich riešenie,**
- **riadi a kontroluje činnosť orgánov krízového riadenia pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení,**
- **rozhoduje o použití účelovej rezervy finančných prostriedkov na riešenie krízových situácií a odstraňovanie ich následkov,**
 - **SAMOSTATNÁ REZERVA V RÁMCI ŠTÁTNEHO ROZPOČTU**
- **rozhoduje o vyžiadaní technickej pomoci zo zahraničia vrátane humanitárnej pomoci pri riešení krízovej situácie a o poskytnutí pomoci v obdobnej situácii mimo územia Slovenskej republiky,**
- **plní pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení úlohy civilnej ochrany**

Krízový štáb SR (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **Zriad'uje vláda**
- Krízový štáb koordinuje činnosť orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy
- **koordinuje činnosť krízových štábov,**
- spolupracuje s Bezpečnostnou radou Slovenskej republiky pri príprave opatrení na riešenie krízovej situácie,
- **kontroluje plnenie úloh a opatrení uložených vládou pri riešení krízovej situácie,**
- navrhuje vláde použitie účelovej rezervy finančných prostriedkov na riešenie krízovej situácie a odstraňovanie jej následkov,
- **navrhuje vláde vyžiadanie pomoci zo zahraničia vrátane humanitárnej pomoci pri riešení krízovej situácie.**
- **Na čele krízového štábu je minister vnútra SR**

Ministerstvá (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- Každé ministerstvo si zriad'uje svoj vlastný krízový štáb
- Ktorý komunikuje s ústredným krízovým štábom
- Ide o vecne zameraný orgán
- Ktorý plní úlohu na svojom úseku:
 - Školstvo
 - Hospodárstvo
 -

Ministerstvo vnútra (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **Má osobitné postavenie**
- **zabezpečuje činnosť ústredného krízového štábu,**
- **koordinuje v rozsahu určenom vládou činnosť orgánov krízového riadenia**
- **navrhuje vláde vyžiadanie alebo poskytnutie humanitárnej pomoci,**
- **organizuje a riadi prípravu orgánov štátnej správy a samosprávy v krízových situáciách formou zdokonaľovacích (účelových) kurzov a školení,**
- **Vykonáva aj kontrolu na uvedenom úseku**

Národná banka Slovenska (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **Krízové riadenie NBS je zamerané na:**
- **Predovšetkým na komunikáciu s Európskou Centrálnou Bankou (ECB)**
- **A na schvaľovanie ozdravných plánov pre banky, ktoré sú pod dohľadom ECB**
 - **A u ktorých nastalo zhoršenie finančnej situácie, napr. masový výber vkladov a vložených finančných prostriedkov a podobne...**

Okresné úrady (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **Okresné úrady v sídle kraja**
- **Okresné úrady v sídle okresu**
 - **Majú svoje vlastné krízové štáby**
 - **Vykonávajú úlohy na miestnej úrovni**
 - **Majú svoje plány pre jednotlivé obce a pre fyzické a právnické osoby**
 - **Vedú napr. evidenciu podnikateľov, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť zdravie obyvateľstva**
 - **Pripravujú si plány pre krízové situácie, ktoré môžu súvisieť aj s ohrozením zdravia, školia zamestnancov a poskytujú súčinnosť obciam**

Obec (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **Základná úloha obce je starostlivosť o všestranný rozvoj a potreby obyvateľov (obecný zákon)**
- **Za týmto účelom pôsobí podľa zákona č. 387/2002 Z. z. aj obecný krízový štáb**
- **Predsedom štábu je starosta, podpredsedom zástupca starostu a členovia sú poslanci obecného zastupiteľstva**
- **Vykonáva úlohy v období mimo času vojny a vojnového stavu**
 - **Analyzuje riziká**
 - **Koordinuje podnikateľov**
 - **Plní úlohy uložené vládou**
 - **Žiada o pomoc okresný úrad**
 - **Vykonáva iné činnosti**

VÚC (zákon č. 387/2002 Z. z.)

- **plní úlohy aj v prípade prenosných ochorení medzi obyvateľmi VÚC**
- **Predsedom je predseda VÚC**
- **ŠTÁB má svoje odbory (školsťvo, kultúra, zdravotníctvo a pod.)**
- **Sleduje zdroje vzniku mimoriadnych udalostí**
- **Informuje o nich a varuje obyvateľov**
- **Ustanovuje režim života na postihnutom území**
- **Zameriava sa na zabezpečenie stravovania, ubytovania a zdravotníckeho zabezpečenia obyvateľov**
- **zabezpečuje hygienické a protiepidemiologické opatrenia**

Zákon č. 355/2007 Z. z.

- **VEREJNÉ ZDRAVIE**
- **úroveň zdravia spoločnosti, ktorá zodpovedá úrovni poskytovanej zdravotnej starostlivosti, ochrany a podpory zdravia a ekonomickej úrovni spoločnosti,**

- **PRENOSNÉ OCHORENIE**
- **choroba vyvolaná biologickým faktorom, ktorý je schopný vyvolať individuálnu alebo hromadnú infekciu, ochorenie alebo otravu u ľudí.**

- **BIOLOGICKÝ FAKTOR**
- **Vlastnosť životného prostredia, pracovného prostredia, ktorá pôsobí na verejné zdravie – NEMUSÍ BYŤ NEGATÍVNY**
 - **Ak je negatívny – hovoríme, že je zdraviu škodlivý a môže vyvolať poruchy zdravia a poškodiť ľudský organizmus**

Hlavný hygienik (zákon č. 355/2007 Z. z.)

- Na čele Úradu verejného zdravotníctva
- Vydáva OPATRENIA na ochranu zdravia
- Súčasn^é opatrenie má označenie Opatrenie č. OLP/2595/2020 zo dňa 15. 3. 2020 (opatrenie na ochranu verejného zdravia podľa § 5 ods. 4 pípsm. h. zákona č. 355/2007 Z. z.)
- Uzavrelo prevádzky obchodov od 16. 3. 2020 na 14 dní okrem potravín, drogérii, lekárni, pôšt, bánk, poisťovní, e-shopov, donášok a pod.
- Zaviedlo 14-dňovú karanténu pre občanov, ktorí sa vracajú na územie SR zo zahraničia

Hlavný hygienik (zákon č. 355/2007 Z. z.)

- Súčasné opatrenie má označenie Opatrenie č. OLP/2595/2020 zo dňa 15. 3. 2020 (opatrenie na ochranu verejného zdravia podľa § 5 ods. 4 pípsm. h. zákona č. 355/2007 Z. z.)
- Uzavrelo obchodné centrá na dobu 14 dní s výnimkou uvedených obchodov a prevádzok
- Zakázalo stravovanie v reštauráciach (výnimky výdaj stravy a rýchleho občerstvenia napr. cez výdajné okienko)

Orgány verejného zdravotníctva (zákon č. 355/2007 Z. z.)

- Úrad verejného zdravotníctva (UVZ)
- Regionálne úrady verejného zdravotníctva (RUVZ)
- Iné orgány

- ÚVZ a RÚVZ

- vedú evidenciu a dokumentáciu epidemiologických údajov a iných údajov významných z hľadiska ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia,
- Vykonávajú odber vzoriek
- Monitorujú a kontrolujú výskyt prenosných ochorení

- Iné úlohy

Opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení

- **Služia na ochranu Slovenskej republiky**
- **NAPR:**
 - hlásenie prenosného ochorenia a podozrenia na závažné alebo rýchlo sa šíriace prenosné ochorenie,
 - odber vzoriek od ľudí
 - dezinfekcia a regulácia živočíšnych škodcov,
 - izolácia v domácom prostredí alebo v zdravotníckom zariadení, prípadne inom určenom zariadení, zvýšený zdravotný dozor, lekárske dohľad, karanténne opatrenia,
 - zákaz alebo obmedzenie výkonu povolania u osôb chorých na prenosné ochorenie alebo podozrivých z takého ochorenia,
 - zákaz alebo obmedzenie používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná,
 - zabezpečenie dostatočného množstva zdravotne bezpečnej pitnej vody,
 - opatrenia zakazujúce alebo obmedzujúce hromadné podujatia,
 - zákaz činnosti alebo prevádzky,

OPATRENIA v sociálnej oblasti

- **OSOBITNÉ opatrenia Sociálnej poisťovne**
- **Zjednodušený nárok rodiča na ošetrovné pri uzatvorení školy, škôlky alebo zariadenia sociálnych služieb v súvislosti s COVID-19**
- **Ošetrovné sa vo všeobecnosti poskytuje v jednom prípade, t. j. pri jednom uzatvorení zariadenia najviac 10 kalendárnych dní.**
- **VÝNIMKA: COVID-19**
- **Poskytuje sa na dieťa do veku 11 rokov (10 rokov veku a 364 dní) na celé 14-dňové obdobie uzatvorenia škôl**
- **Ide o postup po vyhlásení mimoriadnych opatrení ústredným krízovým štábom**

OPATRENIA v sociálnej oblasti

- **OSOBITNÉ opatrenia Sociálnej poisťovne**
- **Zjednodušený nárok rodiča na ošetrovné pri uzatvorení školy, škôlky alebo zariadenia sociálnych služieb v súvislosti s COVID-19**
- **Ošetrovné sa vo všeobecnosti poskytuje v jednom prípade, t. j. pri jednom uzatvorení zariadenia najviac 10 kalendárnych dní.**
- **VÝNIMKA: COVID-19**
- **Poskytuje sa na dieťa do veku 11 rokov (10 rokov veku a 364 dní) na celé 14-dňové obdobie uzatvorenia škôl**
- **Ide o postup po vyhlásení mimoriadnych opatrení ústredným krízovým štábom**
- **Podrobné informácie na <https://www.socpoist.sk/>**

Prehľadné informácie o opatreniach ústredného krízového štábu

- **OPATRENIA boli prijímané doposiaľ:**
- **6. marca 2020**
- **9. marca 2020**
- **10. marca 2020**
- **11. marca 2020**
- **13. marec 2020**
- **15. marca 2020**
- **16. marca 2020**

6. Marec 2020

1. Na hraniciach s Rakúskom letáková informačná kampaň pre slovenských občanov vracajúcich sa z miest zasiahnutých COVID-19 (Taliansko a Rakúsko).
2. Zákaz návštev v nemocniciach na území SR
3. Informatívne SMS o spôsobe kontaktovania zdravotníckeho personálu a predpisovania liekov cez e-recept.
4. Informatívne SMS od Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR občanom SR, ktorí sa v tom čase nachádzali v zahraničí.
5. RTVS vysielala oznam o zákaze návštev v nemocniciach, domovoch sociálnych služieb i väzniciach.
6. Žiadosť cirkvám a náboženským spoločnostiam registrovaným v SR za účelom prehodnotenia konania bohoslužieb, omší, náboženských stretnutí, pútí a slávností.
7. Žiadosť o obmedzenie používania liturgických predmetov, spoločných modlitebných knižiek a predmetov, ktoré by mohli slúžiť na prenos vírusu.
8. Odporúčanie mestám a obciam obmedziť organizovanie spoločenských, kultúrnych a športových podujatí vo svojej pôsobnosti. Odporúčanie právnickým a fyzickým osobám na území obce obmedziť organizovanie hromadných podujatí.
9. Zrušenie všetkých zahraničných služobných ciest a prijatí zahraničných delegácií do odvolania v pôsobnosti všetkých rezortov.

9. Marec 2020

- 1. Zrušili sa všetky lety z a do Talianska z troch medzinárodných slovenských letísk (z Bratislavy, Košíc a Popradu).**
- 2. Bratislavský samosprávny kraj prijal opatrenia a prerušuje vyučovanie na všetkých stredných školách vo svojej pôsobnosti.**

10. Marec 2020

1. Zákaz organizovania akýchkoľvek verejných, športových a kultúrnych podujatí na celom území SR po dobu 14 dní pre všetky ústredné orgány štátnej správy, miestnej samosprávy a verejnej správy.
2. Preventívne zostali zatvorené niektoré predškolské, školské a mimoškolské zariadenia.
3. Zrušenie výletov pre žiakov a študentov do krajín s potvrdeným výskytom COVID-19.
4. Zákaz účasti na zahraničných pracovných cestách a prijatiach zahraničných delegácií.
5. Povinná 14 - dňová karanténa pre všetkých občanov prichádzajúcich z postihnutých krajín (Talianska, Číny, Južnej Kórei a Iránu) a dobrovoľná karanténa pre všetkých, ktorí pociťovali klinické príznaky.
6. Povinnosť občanov SR po návrate zo zahraničia telefonicky alebo elektronicky nahlásiť poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti svoj príchod z rizikových krajín.
7. Všeobecnému lekárovi vzniká možnosť vypísania tzv. pohybovej práceneschopností (ďalej len „PN“), ako aj možnosť priameho odosielania PN do Sociálnej poisťovne.
8. Hlavný hygienik SR vydáva postupy pre Regionálne Úrady verejného zdravotníctva SR a Operačné strediská ZZS o transportovaní pacientov s teplotou vyššou ako 38 °C na infektologické pracoviská.
9. V ústavoch na výkon väzby a ústavoch na výkon trestu sa prijímajú karanténne režimové opatrenia.

11. Marec 2020

1. Vláda SR **vyhlasuje** v súvislosti s rizikom šírenia koronavírusu **na celom území SR mimoriadnu situáciu** s platnosťou od 12. marca 2020 od 6:00 hod.

2. Potreba aplikácie nástrojov civilnej ochrany obyvateľstva

13. Marec 2020

ZÁKAZ PREVÁDZKY

- a) prírodných a umelých kúpalísk,
- b) telovýchovno-športových zariadení,
- c) zariadení starostlivosti o ľudské telo,
- d) zariadení pre deti a mládež, vrátane zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov, okrem zariadení sociálnych služieb, zariadení sociálnoprávnej ochrany deti a sociálnej kurately a špeciálnych výchovných zariadení,
- e) prevádzky verejného stravovania (cukrárne, bistrá, kaviarne, bary a pod.), okrem reštaurácií a stánkov s rýchlym občerstvením, ktoré môžu byť otvorené v čase od 6:00 do 20:00 hod.,
- f) wellness centrá, vrátane bazénov v ubytovacích zariadeniach,
- g) prevádzky zábavného charakteru (napr. kasína, divadlá, kiná, múzeá) a iné prevádzky voľnočasového charakteru (napr. lyžiarske strediská, fitnes centrá, rekondičné pobyty),
- h) v obchodných domoch sa cez víkend povoľuje iba činnosť prevádzok: lekární, predajní potravín, reštaurácií, stánkov s rýchlym občerstvením, drogérií a predajní novín a tlačovín.

13. Marec 2020

ZÁKAZ PREVÁDZKY

- a) prírodných a umelých kúpalísk,
- b) telovýchovno-športových zariadení,
- c) zariadení starostlivosti o ľudské telo,
- d) zariadení pre deti a mládež, vrátane zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov, okrem zariadení sociálnych služieb, zariadení sociálnoprávnej ochrany deti a sociálnej kurately a špeciálnych výchovných zariadení,
- e) prevádzky verejného stravovania (cukrárne, bistrá, kaviarne, bary a pod.), okrem reštaurácií a stánkov s rýchlym občerstvením, ktoré môžu byť otvorené v čase od 6:00 do 20:00 hod.,
- f) wellness centrá, vrátane bazénov v ubytovacích zariadeniach,
- g) prevádzky zábavného charakteru (napr. kasína, divadlá, kiná, múzeá) a iné prevádzky voľnočasového charakteru (napr. lyžiarske strediská, fitnes centrá, rekondičné pobyty),
- h) v obchodných domoch sa cez víkend povoľuje iba činnosť prevádzok: lekární, predajní potravín, reštaurácií, stánkov s rýchlym občerstvením, drogérií a predajní novín a tlačovín.

13. Marec 2020

Povinná 14-dňová karanténa pre osoby, ktoré sa vrátili zo zahraničia, vrátane osôb, ktoré s nimi žijú v spoločnej domácnosti

- **Oznamovacia povinnosť pre tieto osoby – telefonicky alebo elektronicky uviesť uvedenú skutočnosť svojmu ošetrojúcemu lekárovi**
- **Všetci poskytovatelia zdravotnej starostlivosti majú povinnosť týmto osobám vystaviť PN z dôvodu karantény pre COVID-19.**
- **Zavádza sa špeciálna OČR pre rodičov s maloletými deťmi.**

Zastavenie medzinárodnej osobnej, vlakovej a autobusovej dopravy, okrem nákladnej dopravy. Zastavenie vpúšťania vlakov a autobusov zo zahraničia na územie SR.

Vnútroštátna železničná, autobusová a mestská doprava sa riadi víkendovým grafikom.

13. Marec 2020

Osobné výletné lode nesmú zastavovať na území SR, môžu cez územie SR len preplávať.

Všetky medzinárodné osobné lety zo SR aj do SR budú po schválení vládou SR zastavené.

Nákladná doprava bude povolená na vnútroštátnych i medzinárodných trasách, aby mohli byť zásobované fabriky. Vodiči kamiónov však musia byť vybavení ochrannými pomôckami.

V najbližších 14 dňoch budú fungovať v obmedzenom režime aj oddelenia cudzineckej polície.

Pošta funguje v obmedzenom režime, podľa potreby upravuje otváracie hodiny. Pobočky podliehajú pravidelnej dezinfekcii.

Zakazujú sa návštevy v domovoch sociálnych služieb, domovoch dôchodcov, detských domovoch a taktiež v nemocniciach.

15. Marec 2020

1. **POKYN Úradu verejného zdravotníctva SR** pre osoby prichádzajúce do SR zo zahraničia ohľadne povinnej izolácie a povinnej komunikácie s lekárom.
2. **VÝNIMKA** pre pracovníkov v medzinárodnej doprave, ošetrovateľov, zdravotníkov a občanov SR s trvalým alebo prechodným pobytom v prihraničných oblastiach, v pásme do 30 km od štátnej hranice SR, dochádzajúcich za prácou do SR.

15. Marec 2020

1. Vláda SR **vyhlasuje pre štátne nemocnice** na území SR **núdzový stav**, ktorý má začať platiť od 16. marca 2020 od 6:00 hod.
- **Núdzový stav možno podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. vyhlásiť v aj nevyhnutnom rozsahu – vecné zameranie núdzového stavu na zdravotníctvo v dôsledku pandémie COVID-19**
 - a) toto opatrenie má umožniť presuny zdravotníckeho personálu, materiálu a techniky z nemocnice do nemocnice s garanciou istoty, bez odmietnutia, zdravotníci nebudú môcť odmietnuť prísť do práce a nebudú môcť vstúpiť do štrajku. Zároveň vláda požiadala aj súkromné nemocnice, aby prestali poskytovať plánované operácie a zdravotnícke kapacity držali pre potreby starostlivosti o pacientov nakazených koronavírusom.
 - b) vo všetkých nemocniciach, nielen štátnych sa zároveň nariaďuje obmedziť plánované zákroky u všetkých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

16. Marec 2020

1. OPATRENIE Hlavného hygienika na uzatvorenie obchodov a prevádzok okrem ustanovených predajní:
 - a) predajní potravín, mäsa, chleba, pečiva, ovocia a zeleniny, predajne potravín na osobitné výživové účely pre dojčatá a malé deti a predajní potravín na osobitné lekárske účely,
 - b) lekární, predajní a výdajní zdravotníckych pomôcok,
 - c) drogérií,
 - d) čerpacích staníc pohonných hmôt a palív,
 - e) predajní novín a tlačovín,
 - f) predaj krmív a ďalších potrieb pre zvieratá, vrátane veterinárnych ambulancií,
 - g) prevádzok telekomunikačných operátorov,
 - h) prevádzok verejného stravovania a stánkov s rýchlym občerstvením
 - i) prevádzok poštových, bankových a poisťovacích služieb,
 - j) prevádzok internetových obchodov (e-shopov) a donáškových služieb.

16. Marec 2020

ZÁKAZ na obdobie 14 dní maloobchodného predaja a predaja služieb v prevádzkach okrem: práčovní a čistiarní, autoservisov, pneuservisov a taxislužba sa ma využívať na prepravu tovaru a donáškovú službu.

UZATVORENIE školských a predškolských zariadení, vrátane univerzít na dobu 14 dní. (vzťahuje sa aj voľnočasové združenia). POSUN termínov písomných maturitných skúšok, odporúča sa posun aj prijímacích skúšok na vysoké školy.

Zákaz návštev v domovoch sociálnych služieb, domovoch dôchodcov, detských domovoch a taktiež v nemocniciach.

Povinné potvrdenia od zamestnávateľa pre osoby, ktoré dochádzajú za prácou z prihraničných obcí

Kontroly na hraničných prechodoch. Vstup na územie SR sa povoľuje len osobám, ktoré sa preukážu oficiálnou formou pobytu. Zatvárajú sa malé hraničné prechody.

16. Marec 2020

Povoľuje sa doprava na vnútroštátnych a medzinárodných trasách za účelom zásobovania.

Štátne inštitúcie fungujú v obmedzenom režime a na komunikáciu sa odporúča využívať elektronickú korešpondenciu a podania.

- **Môže spôsobovať problémy napr. pri procesných úkonoch v správnom, daňovom a súdnom konaní**
- **Úvahy o prijatí samostatného zákona na prerušenie plynutia lehôt z dôvodu pandémie COVID-19**

Klientskym a ostatným kontaktným centrám sa upravujú úradné hodiny. Fungovať budú len tri hodiny denne. Občania v tomto čase môžu vstupovať na tieto pracoviská iba s ochranným rúškom.

16. Marec 2020

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pripravuje plán návratu občanov SR z cudziny a ich povinné umiestnenie v 14 dňovej karanténe v zariadeniach Ministerstva vnútra SR (Gabčíkovo, Liptovský Ján, Donovaly). Občania majú kontaktovať naše veľvyslanectvá v krajine, v ktorej sa nachádzajú, aby bolo možné zistiť ich počty a rozhodnúť kedy a akou formou ich prepraviť.

Ústredný krízový štáb odporúča samosprávam a prevádzkovateľom verejnej hromadnej dopravy, aby zakázali vstupovať do MHD bez ochranných prostriedkov.

- Uvedené odporúčanie aplikovali aj prevádzky otvorených obchodov**

Ústredný krízový štáb uvažuje o vyhlásení núdzového stavu na celom území SR a touto formou upraviť slobodu pohybu na nevyhnutné činnosti.

18. Marec 2020

Vláda SR rozšírila na základe uznesenia č. 115 z 18. marca 2020 núdzový stav podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov

PODSTATA

rozšírenie uloženia pracovnej povinnosti na zabezpečenie výkonu zdravotnej starostlivosti a rozšírenie zákazu uplatňovania práva na štrajk niektorým pracovníkom najmä z oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, z oblasti ochrany verejného zdravia a z oblasti pohrebných služieb na celé územie Slovenskej republiky z účinnosťou od 00:00 hod. 19. marca 2020

Problémy

- **Oblasť plynutia lehôt**
- **Rušenie úkonov v správnom, daňovom a súdnom konaní**
- **Možná aplikácia čl. 11 ods. 4 a 5 úst. zákona č. 227/2002 Z. z.**
- **„Zákonné lehoty, ktoré začali plynúť pred ... vyhlásením ... výnimočného stavu, v čase ... výnimočného stavu spočívajú.“**
- *„Súdne konania, správne konania, colné konania, daňové konania, konania vo veciach poplatkov a výkon rozhodnutí a exekúcie začaté ... pred vyhlásením ... alebo výnimočného stavu možno v čase ... výnimočného stavu prerušiť, ak súd alebo orgán verejnej správy, ktorý vo veci koná, rozhodne, že mu okolnosti bezprostredne súvisiace s ... vyhlásením ... výnimočného stavu bránia v riadnom prejednaní a rozhodnutí veci alebo v riadnom výkone rozhodnutia zákonom ustanoveným postupom.“*
- **AVŠAK LEN PRE PRÍPADY VÝNIMOČNÉHO STAVU !!!! NIE PRE PRÍPADY NÚDZOVÉHO STAVU !!!**
- **V prípade pretrvania núdzového – potreba právnej úpravy, ktorá by uvedený problém vyriešila**

18. Marec 2020

Problémy

- **V PRÍPADE VYHLÁSENIA VÝNIMOČNÉHO STAVU**
- **Možné obmedzenia v prístupe k súdnej ochrane podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky**
- **Súdna kontrola úkonov výkonnej moci je možná až dodatočne ! Nie je však vylúčená kontrola rozhodnutia o vyhlásení výnimočného alebo núdzového stavu**
- **Čl. 129 ods. 6 ÚSTAVY SR**
- *Ústavný súd rozhoduje o tom, či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou alebo s ústavným zákonom.*
- *§ 74c zákona č. 38/1993 Z. z.*
- **„Návrh na začatie konania možno podať do desiatich dní od vyhlásenia výnimočného stavu alebo núdzového stavu. Ústavný súd rozhodne o návrhu do troch dní od jeho doručenia.“**

Ďakujem za pozornosť'